

## V E R S E K

Írta: MÁRIA BÉLA (Róma)

### EGY MEGÖRÜLT FORRADALMÁRHOZ

Te már inkább halott vagy, mint élő: agyad elborulva,  
tüdőd elhasználva, életed pusztulóban,  
csak két örületben és lázban égő rettenetes szemedben  
él még elmúlt életed emléke és a borzalmas jelen vádja.

Én ismerem multadat: fáradhatatlan forradalmár,  
a véres anconai napok névtelen hőse vagy te,  
embertelen üldözések és a tremiti szigeteken száműzetésben töltött  
kegyetlen évek roppantották össze alattad az értelem hidját.

Tudom, hogy lázadó voltál és bocsáss meg, hogy egy világos percedben  
észrevétlenül hozzád hajoltam és megkérdeztem, melyik párt  
volt a tied: szociálista? kommunista? anarchista?

Te rámnéztél vádló szemekkel és mintahogyan örülthöz illik,  
rettenetesen ordítani kezdted, hogy csak úgy zengett belé  
az egész nagy kórterem: meghallották  
nemcsak a jelenlévő ápolók és szomorú sorsú társaid,  
de talán a világ minden távoli táján:

„Mit érdekel ez most minket“ — ordítottad — „a szabadság pártja;  
a sza—bad—ság—párt—ja, értitek, ez az én pártom!“  
Én szegyenkezve és meglapulva hallgattam, míg az ápolók és a betegek  
csak elmosolyogták magukat, de nem törődtek tovább szavaiddal.

Én ismerlek és szeretlek téged, de te nem tudod,  
hogy aki pulzusodat fogja és sorsodat tisztelettel követi,  
az nemcsak egy messziről jött vendég, hivatalból kirendelt orvosod,  
de (ha hangosan nem is mondhatja ki): barát és testvér!

### EGY CSAVARGÓ VERSEIBŐL

1.

Magános és különös vendég,  
félszegen járja kacskaringós útjait,  
felette a csillagos ég  
és benne az erkölcsi törvény  
Tovább! tovább! megállni nehéz  
annak, kit gyerekkora óta  
egyre űz betegség és éhség.

2.

Afrikából jöttem: vadak között  
éltem tíz szegélynivaló évet,  
annyi piszok, szegényszag ragadt rám,  
hogy most hiába vakarnám, mosnám:  
lekaparhataatlanul belém itatódott.  
Hogy tudnám most nyitvatartani  
sötétséghez szokott koldús két szemem  
ennyi fényre, fájó világosságra.  
Rongyos ruháimmal, chaplini szegénységemmel  
bizony jobb menedék volt Afrika sötétje.

## 3.

Az uccasarkon, mely a te szomorú hazád,  
találkoztunk: két szegény napszámos,  
te a szerelemé, én a nyugtalanságé.  
Olyan magányos voltam, hogy már-már testi  
fájdalomként éreztem magányosságom.  
Te kenyeret kerestél, én meg egy emberi hangot.  
Mint forrás vizét ittam szavaidat: panaszoktól  
a rendőrök durvaságáról, akik csak azért,  
mert a szerelem becsületes munkása vagy, azt hiszik,  
hogy rúghatnak, pocsékolhatnak, ahogy nekik tetszik.  
Éhségekről beszéltél és korábbi éveidről,  
apácákról, akik neveltek és akik bűnösök bűneidért,  
meg mindennapi gondjaidról: egy kalapról és egy pár cipőről,  
melyekért még keményen meg kell dolgoznod; szerencse,  
hogy ruhád van három évre, így mondtad,  
aztán gondolni kell betegségekre is, öregségekre; jó volna,  
ha a suszter, aki már két éve udvarol, végül is  
tényleg elvenne feleségül, bútorod már van —  
és olyan jó volna békében élni otthon,  
mert az állandó félelem végül is beteggé tesz.  
— Én csak hallgattalak és nem beszéltem magamról,  
hisz ennyi tisztasággal szemben mit lehet szólni?  
Tisztaságod olyan vakító, felmérhetetlen, igaz;  
hogy gondolkodás nélkül rádbiznám fiam nevelését.  
Egy jelentéktelen tárgyat ajándékoztam neked, egy színes  
papírból nagy türelemmel kidolgozott kosárkát,  
egy örült munkáját; a messzi sárga házról  
mondtam neked pár szót és te: „Szerencsétlenek,  
csak rájuk gondolva végigfut hátamon a borzalom!”

## A SZEGÉNYSEG

lassan ölé, alattomos betegség: szű,  
mely bőröd alá fúrja magát, viszket,  
észrevétlenül rombol benned, könnyörtelen,  
megmérgezi véredet, cseppenként árad szét  
a vérkeringéssel agyadba, tüdődbe,  
szívedbe, gyomrodba, nemi szerveidbe —  
olyan bélyeget nyom lelkedbe, hogy soha többé  
le nem törli róla sem pénz, sem emberi szó.

## EGYSZERŰ SZAVAK

Minden olyan egyszerű —  
már egészen befele élek és szavaimat is csak magamnak mondom,  
falak közé zárva napokig nem hallom a hangom,  
hogy hallanám hát a mások szavát, mely kinn hangzik el a világban,  
én meghalok,  
mindez olyan egyszerű és tragikummentes,  
mindennap halkabb leszek és óránként távolodom,  
szervusztok bajtársaim, akik vér voltatok véremből,  
távolodva is hozzátok fut gondolatom Bécsbe és Párisba;

*ahol fegyerek ropogtak és hősök estek el az uccákon;  
miközben én vért köptem  
és tenyerembe tettem az arcom.*

TAVASZ VAN;

*polgári költők ilyenkor a vágyak ébredéséről énekelnek  
és a modern fiziológia szerint is a hormonok munkája felélénkül,  
de arról senkisésem beszél, hogy a szegény ember  
mihez kezdjen kirobbanó gerjedelmével?  
A nagyságos asszonynak, aki 1934-ben egy nagyvárosban él,  
van borbélyja, fogorvosa, pszichoanalitikusa, szeretője és törvényes ura,  
de a proletárnak kenyere sincs, hogy jusson hát szerelemre?  
A tavasz, mint a többi évszak is ellensége a szegénynek  
és ellensége a szerelem is, csak úgy, mint a modern fiziológia és a  
polgári költők.*

*Barátai csak a kenyér és a szerelem éhesei,  
akik nagyvárosok perifériáin, falusi kunyhókban, pajtákban,  
istállóknban,  
az uccákon, börtönökben, bordélyokban és tébofydáknban laknak  
és csökönyösen várják szabadulásuk óráját.*

## DIALEKTIKUS MATERIALIZMUS ÉS PSZICHOANALIZIS

Irta: JESZENSZKY ERIK (Budapest)

Milyen viszonyban áll egymással a dialektikus materializmus vagyis a marxizmus és a pszichoanalizis? Különböző területeket dolgoznak fel tudományosan, tehát közömbösek egymással szemben, vagy pedig részben azonos jelenségekörből merítik tárgyukat? S ha az utóbbi eset forog fenn, egymást kizáró ellentétes tételeket állítanak fel, vagy pedig tételeik kiegészítik egymást?

Nézzük először, hogy a dialektikus materializmus a jelenségek mely területét dolgozza fel tudományosan? A dialektikus materializmus mindenekelőtt materializmus, vagyis az a filozófiai felfogás, amely többek között anyagi folyamatokra vezet vissza minden jelenséget és minden igazság egyedüli kritériumának a gyakorlatot, a tapasztalatokat tartja. Másodszor a dialektikus materializmus felöleli a dialektikát, „a természet, az emberi társadalom és a gondolkodás általános mozgás- és fejlődéstörvényeinek a tudományát“, vagyis rendszerbe szedi az egész valóság általános mozgástörvényeit. Legvégül pedig a dialektikus materializmus magában foglalja a történelmi materializmus elméletét, vagyis alkalmazza a materializmus és a dialektika általános tételeit a történelmi-, társadalmi-valóságra, tehát felállítja a történelmi-, társadalmi-valóság különleges dialektikus materialista mozgástörvényeit. És a történelmi materializmus állást foglal az egyénlélektan meghatározott kérdéseiben is. Így például megállapítja, hogy az emberi cselekvés legfőbb lelki hajtóereje a gazdasági érdek.

Ezzel szemben a pszichoanalizis az egyénlélektan tudományos módszere. Azonban tényleg arra is igényt tart, hogy túlhaladva az egyéni lelkiélet jelenségein, megmagyarázza a történelmi-, társadalmi-fejlődés meghatározott jelenségeit is. Így például Freud ismert munkája, a